

BESLUIT

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, artikel 41e, eerste lid en artikel 41a, tweede lid van de Elektriciteitswet 1998.

Nummer 103550_1/86

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Leeswijzer	3
3	Wettelijke basis van dit besluit.....	4
4	Context van dit besluit.....	6
4.1	Inhoudelijke Context	6
4.2	Wettelijke Context.....	8
5	Procedure.....	11
6	Bepaling tariefinkomsten 2011	13
7	Wijzigingen ten opzichte van het tarievenvoorstel	15
8	Dictum	20

Bijlage 1: Behandeling van zienswijzen

Bijlage 2: Toelichting op de bepaling van de tariefinkomsten 2011

Bijlage 3: Beoordeling van het voorstel station Westerlee en opwaardering verbinding
Maasvlakte-Westerlee

Bijlage 4: Beoordeling van het voorstel station de Lier

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 41c, eerste lid van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan stelt de Raad de tarieven, die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid van de E-wet, jaarlijks vast.
2. Met dit besluit geeft de Raad tevens uitvoering aan artikel 41a, tweede lid van de E-wet. Op grond hiervan kan de Raad het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekenvolumina) gedurende een reguleringsperiode wijzigen.
3. Onderhavig besluit betreft de vaststelling van de maximum tarieven voor TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) voor het jaar 2011 voor het transport op het extra hoogspanningsnetwerk (met een spanningsniveau van 220/380 kV, hierna: EHS-netten) en voor het transport op het hoogspanningsnet (met een spanningsniveau van 110/150 kV, hierna: HS-netten). Tezamen vormen de EHS- en HS-netten het landelijk hoogspanningsnet. Daarnaast worden met onderhavig besluit de rekenvolumina gewijzigd. De aan dit besluit toegevoegde bijlagen maken integraal onderdeel uit van dit besluit.
4. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2011.

2 Leeswijzer

5. Met dit besluit stelt de Raad de transporttarieven en rekenvolumina voor TenneT vast. Dit besluit bestaat uit een aantal hoofdstukken. In de volgende twee hoofdstukken beschrijft de Raad welk kader gehanteerd wordt voor dit besluit. Het kader wordt bepaald door de wettelijke basis (hoofdstuk 3) en de context van dit besluit (hoofdstuk 4). Vervolgens wordt ingegaan op de procedure die de Raad heeft gevolgd bij de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 5). Daarna geeft de Raad zijn oordeel over het tarievenvoorstel van TenneT (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 beschrijft de Raad de wijzigingen die hij heeft aangebracht in het tarievenvoorstel en de rekenvolumina. De Raad eindigt dit besluit met zijn dictum in hoofdstuk 8.

6. De Raad heeft vier bijlagen toegevoegd als onderdeel van onderhavig besluit. In bijlage 1 gaat de Raad in op de zienswijzen die zijn ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging van het tarievenvoorstel van TenneT. De Raad merkt hierbij op dat hij zal reageren op alle ingediende zienswijzen. Daaruit kan niet worden afgeleid dat de Raad van opvatting is dat alle partijen die een zienswijze hebben ingediend ook als belanghebbende in de zin van artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) kunnen worden aangemerkt. Bijlage 2 bevat de bepaling van de toegestane tariefinkomsten voor het jaar 2011 voor de algemene transporttaken van TenneT. Bijlage 3 en bijlage 4 bevatten de beoordeling van de voorstellen die TenneT heeft gedaan voor een tariefverhoging ter dekking van de kosten voor een uitzonderlijke en aanmerkelijke investering als bedoeld in artikel 41b, tweede lid, van de E-wet, en die betrekking hebben op respectievelijk de investering station Westerlee en opwaardering verbinding Maasvlakte-Westerlee en de investering station de Lier.

3 Wettelijke basis van dit besluit

7. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad de bepalingen die gezamenlijk de wettelijke basis vormen van dit besluit.
8. Artikel 40 van de E-wet luidt:
“De tarieven voor de diensten ter uitvoering van de taken, genoemd in artikel 16, eerste lid, worden vastgesteld overeenkomstig de artikelen 41 tot en met 41d.”
9. Artikel 41a, eerste en tweede lid van de E-wet luidt:
*“-1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar vast:
a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
b. de kwaliteitsterm, en
c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.
-2. De Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dit lid bedoelde periode wijzigen.”*
10. Artikel 41c, eerste lid van de E-wet luidt:
“De Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.”
11. De Raad stelt voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet jaarlijks het verschil vast tussen de totale inkomsten uit de tarieven, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, en de gerealiseerde totale inkomsten uit de tarieven. Bij de eerstvolgende vaststelling van de tarieven verwerkt de Raad het verschil in de tarieven. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41d, tweede lid:
“De Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet jaarlijks het verschil vast tussen de totale inkomsten uit de tarieven, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, en de gerealiseerde totale inkomsten uit de tarieven. Bij de eerstvolgende vaststelling van de tarieven verwerkt de Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit het verschil in de tarieven.”
12. De tarieven gelden voor de periode van inwerkingtreding tot 1 januari van het jaar volgend op inwerkingtreding ingevolge artikel 42, eerste lid van de E-wet:
“De tarieven treden in werking op een door de Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.”

13. Indien bij de eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens kan de Raad een correctie toepassen. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41c, tweede lid van de E-wet:

“De Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:18 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, indien hij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken.”

4 Context van dit besluit

14. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad de inhoudelijke en wettelijke context van dit besluit. Door deze context te beschrijven, plaatst de Raad dit besluit in een breder perspectief. Het breder perspectief bestaat uit een korte beschrijving van hoe het netbeheer van het landelijk hoogspanningsnet past binnen de totale elektriciteitsmarkt en hoe dit besluit samenhangt met andere besluiten van de Raad.

4.1 *Inhoudelijke Context*

Beheer van elektriciteitsnetten

15. De Raad houdt onafhankelijk toezicht op de elektriciteitsmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De elektriciteitsmarkt bestaat uit de segmenten productie, handel, levering en transport van elektriciteit. Bij productie, handel en levering van elektriciteit is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten op deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welk bedrijf zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van elektriciteit is dit niet het geval. Afnemers met een aansluiting op een bepaald net¹ kunnen niet zelf bepalen door welk bedrijf zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waar zij een aansluiting op hebben.
16. Degene aan wie een net toebehoort, is verplicht voor het beheer van dat net een of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen². De aanwijzing van een netbeheerder behoeft instemming van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (hierna: de Minister)³. TenneT is aangewezen als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet. De meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijk hoogspanningsnet aangesloten, maar op een fijnmazig elektriciteitsdistributienet met een regionaal karakter (hierna: distributienet). Via het landelijk hoogspanningsnet en het distributienet komt de elektriciteit uiteindelijk terecht bij de afzonderlijke afnemers. Beheerders van dergelijke distributienetten worden ook wel regionale netbeheerders elektriciteit genoemd. Dit besluit heeft betrekking op de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT.

---

¹ Ingevolge artikel 1, eerste lid, onderdeel i van de E-wet is een net gedefinieerd als: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer.

² Ingevolge artikel 10, derde lid van de E-wet.

³ Ingevolge artikel 12, tweede lid van de E-wet.

17. In de E-wet zijn de beheertaken voor de landelijk netbeheerder vastgelegd⁴ (hierna: netbeheertaken). De landelijk netbeheerder heeft onder meer als taak om zijn netten in werking te hebben, te onderhouden en de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen. Daarnaast heeft hij als taak om de netten aan te leggen, te herstellen, te vernieuwen of uit te breiden, waarbij maatregelen in overweging worden genomen op het gebied van duurzame elektriciteit, energiebesparing en vraagsturing of decentrale elektriciteitsproductie waardoor de noodzaak van vervanging of vergroting van de productiecapaciteit ondervangen kan worden⁵. Voor de landelijk netbeheerder is het van belang dat de efficiënte kosten die hij maakt om te voldoen aan de wettelijke netbeheertaken terugverdiend kunnen worden. Als hij de noodzakelijke kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt komt de kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit, niet in gevaar. Dit gebeurt uiteindelijk via de transporttarieven.
18. Ingevolge de artikelen 10, 12 en 16 van de E-wet heeft de landelijk netbeheerder een wettelijk monopolie. Hij ondervindt bij het beheer van het landelijk transportnet geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van directe concurrenten zou ertoe kunnen leiden dat hij onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven vaststelt of tussen verschillende typen afnemers gaat discrimineren. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn daarom gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport. Hieronder valt ook dat de landelijk netbeheerder in ieder geval geen rendement behaalt dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk.
19. De wetgever heeft de Raad daarom belast met de taak om een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee netbeheerders, zoals de Minister aangeeft in zijn doelstellingen, *"een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie"*⁶ en waarmee *"netbeheerders financiële prikkels voor zowel kwaliteit als efficiencyverbetering"*⁷ krijgen. Dit geldt dus ook voor de landelijk netbeheerder. Indien deze doelstellingen worden bereikt, resulteert dat naar de mening van de Raad in een optimale balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een

---

⁴ Ingevolge artikel 17 en artikel 17a van de E-wet is het de netbeheerder niet toegestaan om goederen of diensten te leveren waarmee zij in concurrentie treden, met uitzondering van de in die artikelen limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 43 van de E-wet stelt daarbij dat een netbeheerder een afzonderlijke boekhouding moet aanhouden voor het beheer van de netten op grond van zijn wettelijke taken, bedoeld in de artikelen 16, 16a en 16b van de E-wet.

⁵ Ingevolge artikel 16, eerste lid van de E-wet.

⁶ Kamerstukken II 2002/03, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁷ Kamerstukken II 2003/04, 29 372, nr. 3, p. 19.

reguleringsystematiek (methodebesluit⁸) reguleert de Raad dus het gedrag van de landelijk netbeheerder TenneT die zich in een monopolioïde situatie bevindt. Met het oog op de eerder genoemde doelstellingen beoogt de Raad bij de vaststelling van deze reguleringsystematiek een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. De toepassing van de vastgestelde reguleringsystematiek leidt uiteindelijk tot een korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering⁹ (hierna: *x-factor*) en rekenvolumina voor TenneT. De *x-factor* en de rekenvolumina leiden op hun beurt weer tot de tarieven die TenneT ten hoogste mag berekenen voor het transport van elektriciteit aan zijn afnemers.

4.2 *Wettelijke Context*

Van methodebesluit en het x-factor- en rekenvoluminabesluit ...

20. Jaarlijks stelt de Raad in afzonderlijke tarievenbesluiten de maximale transporttarieven vast die TenneT in rekening mag brengen. De Raad vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transporttarieven samenhangen met het methodebesluit en de daarvan afgeleide *x-factor* en rekenvolumina voor TenneT. De Raad hecht hier aan omdat deze besluiten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

21. De Raad legt de methode tot vaststelling van de *x-factor* en van de rekenvolumina voor TenneT in een apart methodebesluit vast. Voor de periode van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2013 (hierna: vijfde reguleringsperiode) heeft de Raad deze methode vastgelegd in het besluit van 13 september 2010 met kenmerk 103096_1/242.BT831. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, lid 1, 2, 3 en 5 van de E-wet:
  - “-1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast.”*
  - “-2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing voor vaststelling van de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.”*
  - “-3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te*

---

⁸ Ingevolge artikel 41, eerste lid van de E-wet.

⁹ Ingevolge artikel 41a, eerste lid, onderdeel a van de E-wet.

bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd."

"-5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven."

22. Vervolgens heeft de Raad de methode uit het methodebesluit toegepast om de hoogte van de *x*-factor en de rekenvolumina voor TenneT vast te stellen. Voor de vijfde reguleringsperiode zijn de *x*-factor en de rekenvolumina voor TenneT vastgesteld in het besluit van 13 september 2010 met kenmerk 103097_1/31.BT831. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41a, eerste en tweede lid van de E-wet:

"-1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. de kwaliteitsterm, en*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.*

-2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dit lid bedoelde periode wijzigen."

23. De wettelijke grondslag voor het wijzigen van de rekenvolumina is artikel 41a, tweede lid van de E-wet:

- 2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in dat lid bedoelde periode wijzigen."

Via het tarievenvoorstel ...

24. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan de Raad een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de netbeheertaken (hierna: tarievenvoorstel). Daarbij nemen de netbeheerders het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de TarievenCode Elektriciteit, de door de Raad vastgestelde *x*-factor, *q*-factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41b, eerste en tweede lid van de E-wet:

"-1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,*

- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a, en
- d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi \pm x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij:

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft.

-2. Een netbeheerder kan, gelijktijdig met het voorstel, bedoeld in het eerste lid, een voorstel doen voor een tariefverhoging ter dekking van de kosten voor een uitzonderlijke en aanmerkelijke investering ter uitbreiding van het door de netbeheerder beheerde net."

Naar het tarievenbesluit

25. De Raad stelt jaarlijks de tarieven met betrekking tot het transport van elektriciteit voor iedere netbeheerder vast. Dit tarievenbesluit bevat de transporttarieven die afnemers van elektriciteit op EHS- en HS-netten ten hoogste moeten betalen. De wettelijke grondslag voor het vaststellen van transporttarieven is artikel 41c, eerste lid van de E-wet:
"De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast."

5 Procedure

Vaststelling methodebesluit, x-factor en rekenvolumina

26. Met het besluit van 13 september 2010 met het kenmerk 103096_1/242.BT831 (hierna: methodebesluit) heeft de Raad op grond van artikel 41, eerste en tweede lid van de E-wet de methode vastgesteld van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: *x-factor*) en de rekenvolumina voor de vijfde reguleringsperiode.
27. Met het besluit van 13 september 2008 met het kenmerk 103097_1/31.BT831 heeft de Raad op grond van artikel 41, eerste lid, onderdeel a van de E-wet, de *x-factor* voor TenneT voor de vijfde reguleringsperiode vastgesteld op -5,6. In de bijlage bij dit besluit heeft de Raad op grond van artikel 41, eerste lid, onderdeel c van de E-wet, de rekenvolumina vastgesteld van elke tariefdrager van elke transportdienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld voor TenneT voor de vijfde reguleringsperiode.
28. Aan de hand van artikel 41b, eerste lid, onderdeel b van de E-wet, heeft de Raad met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2011 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar *t*, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar *t*, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2011 bedraagt 1,5%.

Tarievenvoorstel

29. Op 30 september 2010 heeft de Raad het tarievenvoorstel voor de transporttarieven voor het jaar 2011 van TenneT ontvangen.
30. Het tarievenvoorstel van TenneT voor de transporttarieven voor het jaar 2011 van 30 september 2010 was niet onderbouwd met een accountantsverklaring. Als gevolg hiervan heeft de Raad het voorstel van 30 september 2010 niet in behandeling kunnen nemen. De Raad heeft vervolgens TenneT verzocht om het voorstel van 30 september 2010 uiterlijk 22 oktober 2010 aan te vullen met een accountantverklaring.
31. Op 25 oktober 2010 heeft de Raad een gewijzigd tarievenvoorstel voor transporttarieven voor het jaar 2011 van TenneT ontvangen. Gelijktijdig met het tarievenvoorstel heeft TenneT een accountantsverklaring verstrekt over de gerealiseerde kosten en volumina met betrekking tot de jaren 2007, 2008 en 2009. Bij dit tarievenvoorstel van 25 oktober 2010 heeft TenneT twee voorstellen ingediend voor een tariefverhoging ter dekking van de

kosten voor een uitzonderlijke en aanmerkelijke investering ter uitbreiding van het door de netbeheerder beheerde net. In bijlage 3 en 4 zal de Raad afzonderlijk op deze verzoeken ingaan.

Terinzagelegging en beoordeling

32. Op 27 oktober 2010 heeft de Raad het tarievenvoorstel van 25 oktober 2010 voor twee weken ter inzage gelegd. Tevens is deze op de internetpagina van de Energiekamer gepubliceerd (www.energiekamer.nl). Hiervan is op 27 oktober 2010 melding gemaakt in de Staatscourant¹⁰.
33. De Raad heeft gedurende de termijn van de terinzagelegging drie zienswijzen ontvangen. In Bijlage 1 gaat de Raad hier verder op in.
34. Op 2 november 2010 heeft de Raad TenneT verzocht om over diverse onderdelen van het tarievenvoorstel aanvullende onderbouwing te verstrekken danwel het tarievenvoorstel voor het jaar 2011 aan te passen (hierna: tussenbeoordeling).
35. Op 9 november 2010 heeft de Raad nadere onderbouwingen en een gewijzigd tarievenvoorstel ontvangen van TenneT.
36. Op 11 november 2010 heeft TenneT in een overleg een nadere toelichting gegeven over de nacalculatie tariefinkomsten voor 2008 en 2009.
37. Op 30 november 2010 is overleg gevoerd met TenneT, Liander N.V. (hierna: Liander) en Enexis N.V. (hierna: Enexis) over de nacalculatie tariefinkomsten 2008 en 2009.

---

¹⁰ Staatscourant van 27 oktober 2010, nummer 16816, pagina 1.

6 Bepaling tariefinkomsten 2011

38. In dit hoofdstuk bepaalt de Raad de toegestane tariefinkomsten voor de algemene transporttaken voor het jaar 2011.
39. De Raad heeft de ingediende zienswijzen betrokken bij haar oordeel. In bijlage 1 zijn de zienswijzen samengevat en voorzien van een reactie.
40. De tariefinkomsten die samenhangen met het tarievenvoorstel voor algemene transporttaken van TenneT bevatten onderdelen die naar het oordeel van de Raad deels of in hun geheel niet in de vast te stellen transporttarieven voor het jaar 2011 verwerkt kunnen of mogen worden. Dit heeft als resultaat dat de Raad de tariefinkomsten, en dientengevolge de tarieven, heeft aangepast ten opzichte van het ingediende tarievenvoorstel van 9 november 2010. In hoofdstuk 7 wordt hier nader op ingegaan.
41. Hieronder worden de (resulterende) tariefinkomsten voor de algemene transporttaken voor het jaar 2011 toegelicht.

Tariefinkomsten voor algemene transporttaken

42. De tariefinkomsten voor de algemene transporttaken zijn een vergoeding voor de kosten zoals bedoeld in artikel 3.2.1 van de TarievenCode. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 24 en de *x*-factor zoals opgenomen in randnummer 22 en randnummer 27 bepaalt de Raad de Totale Inkomsten uit transporttarieven voor het jaar 2011 voor TenneT op €342.656.256. Om de toegestane tariefinkomsten voor de algemene transporttaken te bepalen wordt echter een aantal correcties uitgevoerd.
43. De correcties bestaan uit structurele en incidentele verrekeningen. Voor het jaar 2011 gelden de volgende bedragen, inclusief heffingsrente:
  - a. Structurele verrekeningen transporttarieven van €25.601.923 voor onder meer een nacalculatie van tariefinkomsten 2007, 2008 en 2009.
  - b. Incidentele verrekeningen transporttarieven van €-13.347.387 voor onder meer de correcties tariefinkomsten 2007 en de vergoeding voor de kosten van de aanmerkelijke investeringen voor 2010 en 2011.
44. Gelet op het bovenstaande heeft de Raad de toegestane tariefinkomsten voor de algemene transporttaken voor het jaar 2011 bepaald op €354.910.791.
45. Een uitgebreide toelichting op de bepaling van de tariefinkomsten voor de algemene transporttaken is opgenomen in bijlage 2 van dit besluit.

Nacalculatie tariefinkomsten 2008 en 2009

46. Bij het voorstel voor de transporttarieven heeft TenneT op grond van artikel 41d van de E-wet een vergoeding opgenomen voor het verschil tussen de toegestane tariefinkomsten 2008 en de gerealiseerde tariefinkomsten 2008. Het gaat om een bedrag van € 45.970.943, exclusief heffingsrente. Tevens heeft TenneT een vergoeding opgenomen voor het verschil tussen de toegestane tariefinkomsten 2009 en de gerealiseerde tariefinkomsten 2009. Voor het jaar 2009 gaat het om een bedrag van € -1.817.260, exclusief heffingsrente.
47. De Raad merkt op dat het bedrag voor het jaar 2008 deze (relatief) grote omvang heeft omdat de regionale transporttarieven voor afnemers op HS-netten uit het overgangsbesluit¹¹ 2008 gemiddeld genomen niet (geheel) kostendekkend waren. De Raad heeft in randnummer 61 van het tarievenbesluit 2009 dan ook moeten constateren dat een tariefverhoging van 22,8% nodig was om de tarieven kostengeoriënteerd te maken volgens de TarievenCode.
48. De Raad is van oordeel dat een vergoeding voor het verschil tussen de toegestane tariefinkomsten 2008 en de gerealiseerde inkomsten 2008 alleen is toegestaan op grond van artikel 41d van de E-wet indien TenneT de tarieven uit het overgangsbesluit factureert aan alle afnemers, inclusief netbeheerders. Voor het jaar 2009 geldt dat TenneT de tarieven uit het tarievenbesluit 2009 dient te factureren aan alle afnemers, inclusief netbeheerders, zodat de Raad de nacalculatie tariefinkomsten uit kan voeren in de tarieven 2011. De Raad heeft deze voorwaarde voor het jaar 2008 dan ook opgenomen in het tarievenbesluit voor 2010. Tevens heeft de Raad in het tarievenbesluit voor 2010 bepaald dat als TenneT het overgangsbesluit naleeft de Raad deze verrekening alsnog zal uitvoeren in de tarieven voor het jaar 2011.
49. Uit de accountantsverklaring en de tussenbeoordeling van het tarievenvoorstel is gebleken dat TenneT het overgangsbesluit voor 2008 en het tarievenbesluit voor 2009 heeft nageleefd. TenneT heeft dan ook de tarieven voor 2008 en 2009 aan alle verbruikers, inclusief netbeheerders gefactureerd. De Raad heeft daarom besloten om de nacalculatie tariefinkomsten voor 2008 en 2009 in de tarieven voor het jaar 2011 uit te voeren.
50. Uit de accountantsverklaring en de tussenbeoordeling van het tarievenvoorstel is voorts gebleken dat TenneT € 8,5 miljoen meer vordert via de nacalculatie tariefinkomsten in haar tarievenvoorstel voor 2011 dan blijkt uit haar financiële administratie van posten "nog te verrekenen in de tarieven". Om deze reden verwacht de Raad dat TenneT deze kwestie nader uitzoekt en in haar tarievenvoorstel voor het jaar 2012 aangeeft dit onverklaarde verschil is veroorzaakt. De Raad zal dit verschil van € 8,5 miljoen als een correctie

---

¹¹ Herziene beslissing op bezwaar van 3 december 2009 met kenmerk van 102913_1/30 e.v.

doorvoeren op de nacalculatie tariefinkomsten 2009 omdat 2009 het meest recente jaar is waarvoor een nacalculatie op basis van artikel 41d, tweede lid van de E-wet uitgevoerd wordt. De Raad verwijst hierbij naar hoofdstuk 7 en bijlage 2 van onderhavig besluit.

7 Wijzigingen ten opzichte van het tarievenvoorstel

51. Aan het tarievenvoorstel van TenneT ligt een aantal vergoedingen ten grondslag die niet danwel gewijzigd in aanmerking komen bij de vaststelling van de tarieven. De Raad heeft het tarievenvoorstel van TenneT aangepast door de volgende vergoedingen in de tariefinkomsten te wijzigen:
1. Correctie in de nacalculatie tariefinkomsten 2009;
  2. Prognose kosten bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor 2011, en
  3. Vergoeding voor de kosten van de aanmerkelijke investering Westerlee en Maasvlakte-Westerlee, en de aanmerkelijke investering de Lier.
52. Hieronder licht de Raad bovengenoemde aanpassingen en de herberekening van de tarieven toe.

Aanpassing 1: Correctie in de nacalculatie tariefinkomsten 2009

53. In het tarievenvoorstel van TenneT zijn de nacalculaties tariefinkomsten voor de jaren 2008 en 2009 opgenomen. Deze nacalculaties worden uitgevoerd op basis van artikel 41d, tweede lid van de E-wet.
54. De Raad heeft besloten om deze nacalculaties uit het tarievenvoorstel van TenneT met een bedrag van €8,5 miljoen te corrigeren en daarna pas uit te voeren in de tarieven 2011. De reden hiervoor is dat de accountant van TenneT in de accountantsverklaring een opmerking heeft gemaakt waaruit blijkt dat TenneT €8,5 miljoen meer vordert dan blijkt uit haar financiële administratie. De Raad voert deze correctie in de nacalculatie tariefinkomsten 2009 omdat het jaar 2009 het meest recente jaar is waarvoor de nacalculatie tariefinkomsten gedaan wordt. De Raad past de transporttarieven voor 2011 op dit punt zelf aan.
55. TenneT heeft wel aangegeven zich zeer in te zullen spannen om dit verschil van €8,5 miljoen volledig uit te zoeken. Nadat TenneT deze kwestie heeft uitgezocht, en indien daarna blijkt dat TenneT wel recht had op €8,5 miljoen, is de Raad voornemens om een correctie door te voeren in de tarieven 2012.

Aanpassing 2: geen prognose kosten bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor 2011

56. In het besluit op de aanvraag van TenneT tot het toestaan van de financiering van de NorNed-kabel op grond van artikel 31, zesde lid van de E-wet met kenmerk 101783_2-76 (hierna: NorNed-besluit) heeft de Raad besloten dat vanaf 2011 de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel vergoed zullen worden door de jaarlijkse transporttarieven.
57. In het NorNed-besluit heeft de Raad dan ook bepaald dat TenneT met ingang van 1 oktober 2010 jaarlijks aan de Raad als een separaat onderdeel van het tarievenvoorstel een voorstel dient te doen voor de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel, met uitzondering van de inkoop van netverliezen, in het daaropvolgende jaar. In het NorNed-besluit heeft de Raad tevens opgemerkt dat moet worden bezien of en in hoeverre hierin een financiële prikkel zal moeten worden ingebouwd om de kosten van operatie en onderhoud van de kabel zo efficiënt mogelijk te houden.
58. De NorNed-kabel is een onderdeel van het landelijk hoogspanningsnet dat door TenneT beheerd wordt. De Raad is van mening dat de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel op dezelfde wijze gereguleerd dienen te worden als de rest van de kosten van bedrijfsvoering van het landelijk hoogspanningsnet. Het opnemen van de geprognosticeerde kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor het jaar 2011 zou betekenen dat deze kosten cost-plus vergoed worden zonder enige vorm van een doelmatigheidsprikkel. De Raad heeft dan ook besloten om in de bepaling van de transporttarieven voor het jaar 2011 niet de geprognosticeerde kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel te betrekken.
59. De inkomsten die TenneT mag behalen in 2011 uit de transporttarieven heeft de Raad bepaald in het *x-factor*- en rekenvoluminabesluit voor TenneT van 13 september 2010 met kenmerk 103097_1 / 31.BT831 (hierna: *x-factor*besluit). De gerealiseerde kosten in het jaar 2009 zijn in het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode de basis voor de berekening van de eindinkomsten in 2013. Aangezien de NorNed-kabel een onderdeel is van het Nederlandse hoogspanningsnet, dienen de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel deel uit te maken van de gerealiseerde kosten in 2009 die de basis vormen voor de bepaling van de eindinkomsten voor het jaar 2013.
60. Omdat de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel geen deel uitmaken van de gerealiseerde kosten voor het jaar 2009, zoals door TenneT bij de Raad is gerapporteerd, heeft de Raad besloten om in de transporttarieven voor het jaar 2011 hiervoor een correctie uit te voeren. Op deze wijze worden de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel op dezelfde wijze behandeld als de kosten van bedrijfsvoering van het Nederlandse hoogspanningsnet waarvoor een vergoeding via de transporttarieven gegeven wordt.

61. Om deze correctie uit te kunnen voeren heeft de Raad TenneT verzocht om de gerealiseerde kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor het jaar 2009 bij de Raad te rapporteren. Op 9 november 2010 heeft TenneT een bedrag van €1.262.903 gerapporteerd.
62. Als gevolg hiervan vindt er voor het jaar 2011 een *x*-factor correctie plaats van €191.964. Aangezien TenneT in haar reactie op de tussenbeoordeling kenbaar heeft gemaakt de vergoeding voor de geprognosticeerde kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel niet uit haar voorstel te willen schrappen past de Raad de transporttarieven op dit punt zelf aan.
63. De Raad merkt hierbij nog het volgende op. Het bedrag van €1.262.903 is onder voorbehoud aangezien TenneT geen accountantsverklaring met betrekking tot de kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor het jaar 2009 heeft opgeleverd. Dit betekent dat de werkelijk gerealiseerde kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor 2009 meer of minder kunnen bedragen dan het bedrag van €1.262.903. In dit geval is de Raad voornemens om in de tarieven voor het jaar 2012 een correctie uit te voeren op basis van artikel 41c, tweede lid van de E-wet. TenneT dient dan in haar tarievenvoorstel voor het jaar 2012 de werkelijk gerealiseerde kosten van bedrijfsvoering van de NorNed-kabel voor het jaar 2009, inclusief een accountantsverklaring, bij de Raad te rapporteren.

Aanpassing 3: een lagere vergoeding voor de kosten van de aanmerkelijke investering de Lier, en de aanmerkelijke investering Westerlee en Maasvlakte-Westerlee

64. In de tarieven 2011 worden de kosten van twee aanmerkelijke investeringen vergoed. Dit is voor de eerste keer dat een vergoeding voor de kosten van een aanmerkelijke investering in de tarieven voor het eerste jaar van een reguleringsperiode gegeven wordt. Als gevolg van de wettelijke formule uit randnummer 24 dient de *x*-factor voor de vijfde reguleringsperiode in de jaren 2012 en 2013 ook op deze tariefverhoging als gevolg van een aanmerkelijke investering toegepast te worden.
65. Als gevolg van de toepassing van de *x*-factor van -5,6 en de cpi voor de vijfde reguleringsperiode in de jaren 2012 en 2013 zou de jaarlijkse vergoeding voor de aanmerkelijke investeringen Westerlee en Maasvlakte-Westerlee en de Lier jaarlijks met de *x*-factor en de cpi stijgen en voor de hele vijfde reguleringsperiode meer dan 100% van de doelmatige, gerealiseerde kosten bedragen. De werkelijke en doelmatige kosten van deze twee aanmerkelijke investeringen waarvoor gedurende de hele vijfde reguleringsperiode TenneT een vergoeding in de tarieven dient te krijgen zijn gelijk aan €31 miljoen. De vergoeding voor de hele vijfde reguleringsperiode zou met toepassing van de *x*-factor en het cpi hoger zijn dan €31 miljoen.

66. De Raad vindt het niet wenselijk om gedurende de vijfde reguleringsperiode meer vergoeding te geven dan TenneT in totaal aan doelmatige kapitaal- en operationele kosten maakt ten behoeve van deze twee aanmerkelijke investeringen. De Raad is dan ook van mening dat exact de gerealiseerde doelmatige kosten van een aanmerkelijke investering vergoed dienen te worden. Dit sluit tevens aan de wettelijke bepaling dat TenneT alleen de noodzakelijke kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt waardoor de kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van elektriciteit, niet in gevaar komt.
67. Om dit te verwezenlijken heeft de Raad besloten om de vergoeding in het eerste jaar van de vijfde reguleringsperiode te verlagen van €15 miljoen naar €10 miljoen, en vervolgens de *x*-factor en de jaarlijkse cpi toe te passen. Over de gehele vijfde reguleringsperiode zal de vergoeding voor de doelmatige kosten van de aanmerkelijke investeringen gelijk zijn aan €31 miljoen. Tevens zal de netto contante waarde van de vergoedingen voor de hele periode 2011 – 2013 gelijk zijn aan de netto contante waarde van de doelmatige kosten. Aangezien TenneT in haar reactie op de tussenbeoordeling kenbaar heeft gemaakt deze vergoeding in haar voorstel voor het jaar 2011 niet te willen aanpassen, past de Raad de transporttarieven op dit punt zelf aan.

Herberekening van de transporttarieven

68. Op basis van bovenstaande beoordeling heeft de Raad de transporttarieven opnieuw berekend. Als uitgangspunt hanteert de Raad de toegestane tariefinkomsten zoals bepaald in hoofdstuk 6 (en bijlage 2) van onderhavig besluit.
69. Vervolgens worden de toegestane inkomsten voor de transporttarieven volgens de cascaderegels uit paragraaf 3.6 van de TarievenCode toegerekend aan afnemers op EHS- en HS-netten. De aan de afnemers op EHS- en HS-netten toegerekende tariefinkomsten worden vervolgens conform de rekenregels uit paragraaf 3.7 van de TarievenCode verdeeld over de diverse tariefdragers. De transporttarieven worden daarna bepaald door de aan de tariefdragers toegerekende tariefinkomsten te delen door de rekenvolumina voor het jaar 2011.
70. In het methodebesluit voor de vijfde reguleringsperiode heeft de Raad opgemerkt dat hij de rekenvolumina gedurende een reguleringsperiode kan wijzigen ingevolge artikel 41a, tweede lid van de E-wet. De Raad kan de rekenvolumina uit het rekenvoluminabesluit jaarlijks wijzigen indien de verwachte verandering in de rekenvolumina (zoals door TenneT geschat) een wijziging van meer dan 1% in de totale inkomsten van dat jaar veroorzaakt.
71. In haar tarievenvoorstel heeft TenneT een schatting van de rekenvolumina voor het jaar 2011 opgenomen. Deze schatting is bepaald op basis van de inventarisatie van de

verwachtingen van de afnemers van TenneT. De door TenneT geschatte rekenvolumina zorgen voor een afwijking van meer dan 1% in de totale inkomsten voor het jaar 2011. De rekenvolumina voor het jaar 2011 zijn derhalve gebaseerd op geactualiseerde verwachte afzetgegevens van TenneT voor het jaar 2011 en worden met onderhavig besluit gewijzigd vastgesteld.

72. De Raad komt tot de volgende uniforme tarieven (na afronding op 2 decimalen):

Afne­mers­cater­gie Tariefdrager	Tarief (€)	Reken­volum­e
Afne­mers EHS (220-380 kV)		
- Vastrecht transportdienst per jaar	12.478,96	21
- kW gecontracteerd per jaar	5,04	536.860
- kW max per maand	0,63	5.368.600
Afne­mers EHS (220-380 kV) maximaal 600 uur per jaar		
- kW gecontracteerd per jaar	2,52	376.400
- kW max per week	0,22	1.302.923
Afne­mers HS (110-150 kV)		
- Vastrecht transportdienst per jaar	2760,00	113
- kW gecontracteerd per jaar	12,76	13.480.284
- kW max per maand	1,28	134.802.840
Afne­mers HS (110-150 kV) maximaal 600 uur per jaar		
- kW gecontracteerd per jaar	6,38	237.479
- kW max per week	0,44	822.043

8 Dictum

73. Op grond van artikel 41c, eerste lid van de E-wet stelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit de transporttarieven 2011 die TenneT TSO B.V. ten hoogste in rekening mag brengen volgens onderstaande tabel vast. Daarnaast stelt de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit op grond van artikel 41a, tweede lid van de E-wet de rekenvolumina gewijzigd vast volgens onderstaande tabel.

Afneemercategorie Tariefdrager	Tarief (€)	Rekenvolume
Afnemers EHS (220-380 kV)		
- Vastrecht transportdienst per jaar	12.478,96	21
- kW gecontracteerd per jaar	5,04	536.860
- kW max per maand	0,63	5.368.600
Afnemers EHS (220-380 kV) maximaal 600 uur per jaar		
- kW gecontracteerd per jaar	2,52	376.400
- kW max per week	0,22	1.302.923
Afnemers HS (110-150 kV)		
- Vastrecht transportdienst per jaar	2760,00	113
- kW gecontracteerd per jaar	12,76	13.480.284
- kW max per maand	1,28	134.802.840
Afnemers HS (110-150 kV) maximaal 600 uur per jaar		
- kW gecontracteerd per jaar	6,38	237.479
- kW max per week	0,44	822.043

74. Van dit besluit zal mededeling worden gedaan in de Staatscourant. Voorts zal dit besluit worden gepubliceerd op de internetpagina van de Raad (www.energiekamer.nl) en ter inzage liggen ten kantore van de Raad. Daarnaast is TenneT verplicht om een exemplaar van de voor haar geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al haar vestigingen.
75. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2011.

Den Haag,

Datum,

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

W.g.

Mr. L.A.G. Moelker
Clustermanager Handel & Transport Elektriciteit

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.